

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KOZLÖNYE.

Egész évre 10 1:1 — kr.
Félévre 5 " " "
Negyedévre 2 " " "
Egy hónapra 1 " " "

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: KOHÁNYI GYULA.
Kiadók: HOFFMANN és KRONOVITZ.

Hirdetési díj:

Egy hasábos petit sorost 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzárú hirdetések alk. szerint jutányos aron vetetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 20 kr.

Dum defluat amnis.

m. Jön, jön, jön! Megtudjuk valahára azt a nagy titkot, mely két év óta oly rettenetesen furta a kormány oldalát, de még jobban nyílt bele a magyar nép borusan sejtelmes szívébe. Április 20-án terjesztik elő a magyar és osztrák parlamenteknek azokat a régen megállapított, megszerkesztett és titkos archívumokba elhelyezett kiegyezési javaslatokat, a mik Ausztriában már egy harmadik miniszteriumnak porlepte, megszentelt örökségét jelentik. Egy bécsi lap, mely régóta dicsekedhetik a magyar kormányhoz való bizalmas viszonyával, már közöl is róluk egy kis sorjegyzéket. Van kilencz javaslat a valutarendezésről, néhány a vámszerződésről, néhány a fogyasztási adókról, egy a bank szervezeteről, egy a vasúti tarifák egységes rendjéről stb. — összesen husz darab. Nem tudjuk, hogy a bécsi újságnénike által töredékesen elárult titkot szószerint vehetjük-e, de hát mihamar meg fogjuk tudni a törvényjavaslatok tartalmát teljesen és részletesen, és kiki tetszése szerint fogja majd böngészhetni, mi van bennök, mi nincsen, és kivált, hogy meghozzák-e azokat a fényes nemzeti vívmányokat, melyek iránt a magyar kormány oly nagy képpel, ajkára tett ujjakkal és ravasz szemhunyorításokkal költögette a köz-

vélemény várakozását. Ezt a megvilágítást még fenntarthatjuk magunknak.

De milyen nevezetes dolog, hogy ime, a mikor a rég őrzött és rég várt titkok a hétszeres pecsét alól kipattanni kezdenek, az általános kíváncsiság igen szerény mértékben fordul feléjük. Az uralkodó érzés inkább az, hogy ma egyáltalában nem lényeges dolog már, mi van, vagy mi nincs abban a husz vagy több törvényjavaslatban. Az emberek azt kérdezik, mi szükség volt még arra, hogy ezek a hosszas vesztéglésben elpenészedett archívum-adatok napvilágra kerüljenek? Vajjon Bánffy miniszterelnök ur nem rejthette-e el volna kormányzati szereplésének ez intim részleteit még tovább is titoktartó keble mélyén, legalább addig az időkig, a mikor általa kétségtelenül megíratandó emlékirataiban egy későbbi kor számára érdekes történeti leleplezésekül szerepelhetek volna? Mit csináljon velök a magyar parlament, melynek törvényeket kell alkotnia, függőben lévők kérdéseket kell megoldania, és csak nagyon mérsékeltlen érdeklődhetik memoirszerű közlések iránt, melyek Bánffy Dezső elég kalandoros vállalatairól, erdők mélyén barlangok rejtekeiben az osztrák hétéjú sárkánnyal vívott harczeitől regélnek? Vagy talán a magyar parlament valóságos törvényhozó hivatásában foglalkoz-

hatnék ezekkel a kabinet-történeti adatokkal? Talán napirendre fogna tűzni olyan javaslatokat, melyek fölött az események régen napirendre tértek? Szó sincs róla, jó néven vennők a Bánffy vezette óriási többségtől, ha ugy alkotná meg a felülről sugalmazott törvényeket, hogy az életbeléptetési záradék helyén az életbe nem léptetést mondaná ki. Ez volna Bánffy Dezső számos felejtethetlen érdemeinek legméltóbb törvénybeiktatása.

Igazán a lehetetlenséggel határosnak látszik ez idő szerint, hogy a kiegyezési törvényjavaslatok, melyeket a kormány beterjesztzeni készül, reális jelentőséget nyerjenek. A közvélemény előtt pillanatig sem lehet kétséges, a kormány csakis azért terjeszti be azokat még e hó folyamán, hogy az utolsó provizoriumtörvényben arra az esetre vállalt kötelezettsége, ha a kiegyezési javaslatok május 1-ig be nem terjesztetnének, hatálytalanná válják. Ez a helyzet igazi kérdése, ez a kormány eljárásának megdőbentő jelentősége. Mi viszi rá a kormányt, hogy a maga kezdeéséből vállalt és törvénybe foglalt kötelezettségét, melyet igaz hogy tartalmilag eleve kétértelművé tett, most már formailag is minden módon kijátszani törekedjék, jóllehet a kötelezettséget megokoló körülmények legkevésbé sem

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

A fecskék.

Messze, messze nagy városba
Vitt az utam.
Megérkeztem idegenül,
Elhagyottan, szomorúan.

Mint a gyermek, ki eltévedt
A vásárban,
Ugy álltam ott a pályaház
Káprázatos csarnokában . . .

A tömeg közt, ez óriás
Ivek alatt;
Nagy magános árvaságom
Egész sulya reám szakadt.

De hirtelen csak valami
Csuda támad,
Mintha kedves ösmerősök
A nevemen szólítának.

Mintha régi, gyermekkori
Játszótársak
Bátorító, biztatgató
Nyájas szóval fogadnának.

És csakugyan ösmerős dal
Hangját hallom,
Mintha csak ott üldögélnék,
Egy vadszőlős ereszaljon!

— Drága dal te sok csiesergő
Fecskeszójon
Odafejt az emeletes,
Czifrázatos szarufákon.

Legyen áldott aki ide
Rendelt téged,
Hirdetni itt e zsvajban
Zajló ember áradatban,
Hogy szeretet csak az élet!!

Szabolcska Mihály.

Görgei küldöttei az orosz táborban.

Gróf Scherr-Thoss Arthur emlékirataiból.

— A „Debreczen” eredeti tárczája —

Görgei István nagy munkájának III. kötete 239. lapján említi, hogy július 27-én, midőn a magyar sereg Vác felől vonult lefelé, Görgei Arthur, Scherr Thoss Arthur és Esterházy István századosok által egyszer pisztolyt küldött az orosz táborba Sasz ezredes részére. A küldöttek — Görgei István szerint — a pisztolyokat a legközelebbi orosz tisztnek, Tisztóff Feodornak adták át Görgei levelével együtt.

E tiszték közül az egyik a múlt hónapokban halt meg. A másik, Esterházy István, Pozsony megye volt főispánja, még ma is él Pozsonyban. Neje, Zészenák barónő, a Haynau által legyilkolt vértanu leánya.

Scherr-Thoss Arthur, ki Görgei Arthur-

nak egyik legbizalmasabb barátja s haláláig rajongó tisztelője volt, e küldetését a következőkben ismerteti. Ugy a küldő, Görgei Arthur, mint vele volt tisztársra helyreigazítják, ha előadásában valahol tévedet!

Visszavonulásunk közben a Hernád folyó mellett fekvő Gesztelyen volt az első pihenő napunk. Az oroszok nem követtek. E nap, — július 27-e volt, — Görgei igen korán hivatott, s kérdé tőlem:

— Nem volna kedved parlamentár gyanánt a muszka táborba menni?

— Nekem kötelességem engedelmességni.

A te tiszted a parancsolás, — viszonzám.

— No hát — folytatta Görgei — voltaképpen egy diplomáciai küldetésről van szó — ezért szemeltelek ki e ezélra téged. Értsed meg jól a következőket:

Sasz ezredes levelet intézett hozzám, melyben elismerést fejezi ki nekem csapataink iránt, kiknek harckészségét kicsinyelte, — a mi ezredébe került. Együttal egy pár pisztolyt küldött nagyrabecsülése elismerésül. Én nem engedem magam az oroszától megakadályozni, épp ezért én is akarok neki egy pár pisztolyt küldeni. De ez nem minden. Küldetésednek voltaképpen egész más czélja van. Helyzetünk kritikus. (Itt a táborok röviden, de érthetően esetelte előttem az állapotokat.) A borzasztóan tulnyomó számnak képtelenek vagyunk tartósan ellentállani.

Minden tudósításból, melyet az orosz táborból kapok, arról értesülök, hogy a muszka hangulata kedvező irántunk s ugyanakkor

változik? Ilyen jelenség előtt álmélkodva állanak meg azok is, kik a Bánffy-kormány opportunistikus hajlamáról eddig is a legrosszabbat föltették. Micsoda gondolata volt ugyan a kormány-nak, micsoda szándéka volt akkor, amikor maga indítványozta és ünnepiesen törvénybe foglaltatta azt az utasítást, hogy ha május 1-ig a kiegyezési javaslatokat be nem térjesztenék, az önálló rendezésre vonatkozó végleges javaslatokat kell elkészítenie? A ki nem épen az örültek házából szerezte be államférfiai tudományának elemeit, semmiképp sem gondolhatott arra, hogy a törvényes kötelezettség felfüggesztéséhez elég legyen, ha az osztrák parlamentben még akad valami asztal, melyre valamelyik osztrák miniszteri kísértet spiritiszta zuhanással a haszontalan törvényjavaslat-makulaturát oda varázsolhatják. A magyar kormány eljárását, melylyel a provizóriumtörvényt megalkotta, abszolúte csak arra a fölteszre lehetett alapítani, hogy a kormány saját állásának legopportunistikusabb felfogásával, a legtovábbmenő engedékenységgel sem tartotta megegyeztetelhetőnek, hogy Magyarország gazdasági érdekeinek állandó rendezését még ez éven túl is az osztrák állapotának fordulatától tegye függővé. Ezt a meggyőződést érvényesíti és teszi másíthatatlanná az a törvény, melyet maga a kormány indítványozott.

Most a május 1-ei határidő közelebe jutottunk, de vajjon történt-e valami Ausztriában, mi azt a kilitást nyújtaná, hogy ott a kiegyezési javaslatokat még ez éven rendszeres parlamenti tárgyalással alkotmányos törvényekké fejleszteni lehessen? Annak ugyan hegedül Szt. Dávid. Thun gróf a parlamenti zavarból egy lépéssel sem jutott előbbre a kibontakozás felé és teljesen tehetetlenül áll az ellenzéki

pártok amaz elhatározásával szemben, hogy a nyelvsérelmek kiegyenlítése és a nemzetiségi kérdés teljes megoldása előtt semmiféle törvényhozási tevékenységet meg nem engednek. Az ilyen előzményekből a magyar kormány is biztos tudatára juthatott annak, hogy az elkészített kiegyezési javaslatok ez évben és egyáltalán a politikai számítás körébe eső idő alatt törvényekké nem válnak. Ha ennek a biztos tudatnak ellenére most betérjeszti a javaslatokat és a magyar parlamentet tárgyalásukba is kész belevinni, ezzel nyilvánvalóvá teszi, hogy megtagadva a törvényben ünnepléses módon letett meggyőződését, eltiporva lényegében magát a törvényt is csak hitvány kibuvást keres az elvállalt kötelezettség alól, és a jövő évekre is folyton a hazug provizóriumok utvesztőjében akarja meghurczolni a gazdasági létében folyton gyengülő nemzetet.

Ez az a pont, mely már nemcsak a nemzet anyagi érdekeinek fölládozását jelentené. Ilyen kormánypolitika egyértelmű volna a nemzeti öntudatnak a világ előtt való teljes prostituálásával. Nem tudjuk, a kormány a kiegyezési javaslatokat már a nyári szünet előtt akarja-e tárgyalni, vagy az őszi szezon tartja-e alkalmasabbnak erre az ostoba makulatura-emésztésre, miként ujjában híresztelik. Akárhogy lesz, akár beveszi ezt a Bánffy-parlament kipróbált gyomra avagy nem, — a nemzeti becsület legelémibb követelése, hogy az utolsó provizóriumtörvényben megteremtett kötelezettség a végleges rendezésre nézve érvényben maradjon és ez év végéig teljes hatályt nyerjen. Valaki komolyan merne arról beszélni, hogy épen a Bánffy-törvényben kimondott határidőn túl esedezze és rimázkodva várjuk, vajjon mikor jut eszükbe az osztrákoknak annyi gonosz becsmé-

relés és alávaló gyalázás után, mit maguk között rólnak elmondanak, velünk, ha a legfenhéjzőbb módon is, közvetlenül szóba állani? Horácziusnak egyik leghíresebb hasonlata arról a buta parasztról szól, kinek sürgős útja van, és a megdagadt patakon átjárót nem találva, végnélkül várja, hogy a patak egészen lefolyjon. Hát ennek az emlegetett horácziusi hasonlatnak világtörténelmi illusztrációját az egész világ szemlélheti most a nálunk uralkodó politikai rendszerben.

Ime, itt az egész magyar nemzet, az egész magyar törvényhozás, vezetve Bánffy Dezső ur által, nem a legteljesebb értelemben jelképezik-e a mesebeli buta parasztot, ki elveszti legdrágább idejét, helyrehozhatlan módon elveszteti vagyonát, mert tetlenül várja, várja — dum defluat amnis — hogy a kimeríthetlen szennyecatornákból táplált, zavarosan csörtető, piszkát feléje tajtékzó osztrák parlamenti áradat teljesen elapadjon. Ezt nézze a világ!

Országgyűlés.

A képviselőház Szilágyi Dezső elnöklése alatt ma nagyon rövid ülést tartott. A kereskedelmi miniszter két új vicinális vasútról és a Japánnal kötött kereskedelmi és hajózási szerződésről szóló törvényjavaslatokat terjesztette be. Az ülésnek főeseménye az volt, hogy Erdélyi Sándor igazságügyminiszter betérjesztette a mezőgazdasági hitel-szövetkezetekről szóló törvényjavaslatot, melynek benyújtását éljenzással fogadta a Haz. A holnapi ülés napirendjének megállapítása után ki volt merítve a mai ülés napirendje.

A képviselőház munkarendje. A képviselőház holnap délelőtti ülést tart, melyre a delegáció tagjainak megválasztásán kívül kitűzték a következő ügyeket tárgyalásra: A konzuli illetékek szabályozásáról szóló törvényjavaslatot. A gazdasági bizottság jelentését a második telefonközvetítő állás rendezéséről tárgyalja. A számvizsgáló bizottság jelentését a képviselőház pénztáranak az 1897

az osztrákokkal örökös viszályban látszanak élni. Mi a célja küzdelmünknek? Hazánk területi épségét és alkotmányát akarjuk érintetlenül föltartani. Hogy ki ül a trónon, arra nézve utóvégre tökéletesen közönyös. En Kossuthal abban egyeztem meg, hogy felszámoljuk a magyar koronát Leuchtenberg herczegnek, ha a törvényszerű esküt leteszi arra, hogy hazánk alkotmányát változtalanul föltartja. Itt van Kossuth levele, melyben ő ebbe beleegyezik.

Látszólagos föladatod, hogy a piztolyokat átadd, politikai küldetésed kivihetősége attól függ, minő hangulatot észlelsz velünk szemben az oroszoknál. Vele küldöm Esterházy Pistát is. (Gróf Esterházy István, a Vilnos huszároknál volt kapitány s épp egy, mint én, Leiningen mellé volt ordonanzisztnek beosztva.) Rögtön megirtam a levelet Saszhoz, és a ti parlamentéri igazoltványotokat.

Félóra múlva Esterházyval és egy trombitással Miskolcra felé vágattunk. Háromnegyed mérföldnyire Gesztetytől egy magánosan álló koresmához értünk, mely mögött egy kis réten tízenkét kozák körbe lovagolt, mintha iskolában lettek volna.

E közben az, a ki hozzánk legközelebb ért, reánk lött.

Megálltunk. A trombitás jelt adott; én kendőmmel integettem, mindez nem ért semmit. A gazemberek csak lovagoltak körben tovább s lövöldöztek felénk. A mikor 10—12 golyó elfűtyőszett a fejünk körül, leugrot-

tunk lovainkról. Ez hatott! A vadak abban a perczen nálunk termettek, s fegyvereiket és más egyebet is elakarják szedni. Eszembe jutott, hogy valamiféle szláv nyelvet beszélnek s így lassanként megértettük egymást. Ujra lóra ültünk s a kozákok a legközelebbi előőrshöz vezettek. Ottan négy kozák kísért Miskolcra.

A Sajó széles, majdnem teljesen száraz ágyában táboroztak a muszák.

Egy elegans utánus ezredes közeledett hozzánk, s bekötötte szemünket. Tschoudajeff tábornok főhadiszállására érve, három tábornok fogadott bennünket, az épp most kinevezett parancsnok, Kusnieczow kozák-hetmán és Simonics tábornok. Csakis az utóbbi értett és beszélt franciául, s ő volt a tolmács az alatt a három óra alatt, a mit az orosz főhadiszálláson töltöttek. Sasz ezredes nem volt jelen, a vacsi megmondottan lovasroham miatt haditörvényszék elé állították. Kértem, hogy a piztolyokat s levelet adják át neki.

Rögtön kintáltak, amit mi természetesen nem utasítottunk vissza.

Baefsteakot, sültet, libamáj pástétomot találtak föl pezsgő és madairával. Ilyen lakomához sem Görgei, sem Leiningen asztalánál nem voltunk szokva.

A három tábornok velünk szemközti foglalt helyet, s néhány alantás tiszt a hátunk mögött ácsorgott, — így kezdődött a beszélgetés.

Midőn meghatalmazásaink kezükben voltak, legelőször a feletti esudálkozásoknak adtak ki-

fejezést, hogy szolgálhatják oly társadalmi állású emberek, mint mi vagyunk Kossuthot.

Nem volt nehéz velük megértetni; hogy mi se Kossuthot, se más személyiséget nem szolgálunk, hanem a hazát, különben is bizonyítottuk, hogy Kossuth sem olyan «vörös», mint a minőnek a hivatalos Ausztria jónak látja bemutatni.

Ezután azt kérdezték, nagy kárt okozott-e nekünk a miskolci agyuzás? s hogy honnan vettük a francia tüzekeket?

Midőn azt válaszoltam, hogy összesen négy embert veszítettünk, s hogy nekünk nincsenek francia tüzeink, hanem nagyobb részt az előkelő osztályhoz tartozó önkéntesek szolgálnak a tüzerségnél, — ezt kezdetbe sehogysem akarták elhinni.

Az oroszok 127 embert veszítettek a miskolci agyuharcban.

A muszák nagyon kíváncsiak voltak egyetmást megtudni Görgei egyéniségéről. Lassanként felmelegedtek az urak, s oly kifejezéseket használtak Ausztriával szemben, melyek már sértőbbek nem is lehettek.

Simonics tábornok, ki előbb magyar értésdalmát) származásával dicsekedett, megragadta poharat s a következő tósztot mondta:

— Je bois à la santé de votre illustre général, de votre brave armée, que nous admirons puisqu'elle a battu l'Autriche, qu'elle aurait écrasée sans votre malheureuse intervention. Croyez nous, nous détestons les Autrichiens, et vous aimons bien mieux les combattre, a coté de vous.

év második felére vonatkozó számadatairól! A könyvtári bizottság jelentését, a képviselőház könyvtárának az első ülésszakban történt gyarapodásáról. A Közép-Duna egységes szabályozásáról, valamint az ország egyéb jelentősebb folyózeim első sorban szükséges szabályozási munkálatairól szóló 1895. XLVIII. t.-ez. módosítása tárgyában a földművelésügyi miniszter törvényjavaslatát.

A szövetkezetek.

Nagyfontosságú javaslatot nyújtott be a képviselőház tegnapi ülésén az igazságügyi miniszter. A gazdaember és a kisiparos boldogulásának egyik legfőbb akadályát éppen abban látták közgazdaiak, hogy személyi hitelük rendezve nem volt.

Az a nagy hipotéka, mely a gazda és az iparos munkaerejében, törekvésében, életrevalóságában, munka-eszközeiben, felhalmozott készleteiben, de különösen a gazdánál forgó tőkéjében és függő természetében rejlik és a melyik jogosan követelte a maga részére az öt megillető hitelnyújtást: hitelügyünk ziláltságánál és sokszoros tagozatánál fogva vagy éppen semmi, vagy méregdrága uszorás hitelben részeült, a mely azután megsemmisítette, felszívta a gazda és az iparos munkálkodásának minden gyümölcsét.

Evek óta, lankadás és szünet nélkül ostromolták a kormányt a gazdakörök, hogy teremtsen számukra olyan szervezetet, a mely a számos hitelközvetítő mellőzésével lehetővé teszi a nagy hitelforrásokból való közvetlen merítést.

Hány gazdának és hány iparosnak kellett elpusztulni addig, a míg a vezető körök nem áthatalomra és a meggyőződésre, hogy az atomizált gazdasági erők pusztulásán csak egy eszköz segíthet: a szövetkezés.

Sajnos bizonyossága a társadalmi erők hanyatlásának, hogy ezt az eszközt a társadalom önmagától megvalósítani nem volt képes és ennek is, mint minden másnak, állami szervezésre és támogatásra van szüksége, hogy létre jöhessen és megállhasson.

Maga a javaslat elég bőven nyújtja az állami támogatást a szövetkezeteknek. Úgy a helyi, mint a központi szövetkezeteket fölméri a nyilvános számadásra kötelezett egyletek egyenes állami adója, a törvényhatósági és községi adók, utadók stb. alól; bélyeg és illetékmentességben részesíti azokat; a központi hitelszövetkezetnél 1 millió korona

alapítványi üzletrészt jegyez; ugyanannak 3 millió kor. értékű, regálékártalanítási kötvényekből álló biztosítási alapot bocsát rendelkezésére; az első felszerelésekre 100000 koronát ad, felhatalmazza a pénzügyminisztert, hogy az esetleges hiányok fedezésére évenként 100000 koronát utalványozhasson.

A fukarkodást tehát nem vehetjük a kormány szemére, de szükséges is, ha a gazda és iparos osztály nagymérvű pusztulásának csak némileg is gátat akarunk vetni, a nagyobb aranyu segélyakció megindítása.

Vége is, ha a kormány tudott az osztrák-magyar pénzügyi fellegítését véget 10 millió forint kamat nélküli kölcsönt az osztrák-magyar bank rendelkezésére bocsátani, akkor a kis emberek javára is számhat egy pár millió. Ily mérvű áldozathozatal mellett az állam a felügyeletet és ellenőrzést magának fenntartja.

Hitelszövetkezet csupán a hatóság közre működése mellett létesülhet; sőt a központi hitelszövetkezet elére maga a király nevezi ki az elnököt. A tagok anyagi felelőssége korlátozott: jegyzett üzletrészeik ötszörösére terjed ki.

A részletekre nézve az olvasót magára a törvényjavaslata utaljuk.

Meg vagyunk győződve arról, hogy a közvélemény a benyújtott törvényjavaslatot elég kedvezően fogja fogadni. Az államra újabb terhet ró ugyan ez a javaslat is, de hiszen kiépítetlen politikai és gazdasági rendszerünknek éppen az a jellemző oldala, hogy a sorvadást, melyet gazdasági érdekeink föláldozása előidézik, olyan erővel kell meggátolnunk, a melyeket más állami és nemzeti céloktól kell megvonnunk.

KÜLFÖLD.

Oroszok a Dardanellákban Mind sürűbben foglalkozik a világ sajtója ezzel az ügygel, és a legtekintélyesebb lapok utalnak arra, hogy Oroszországnak le kell magáról ráznia a Dardanella-szerződés nyomasztó békéit. Így pl. az Allg. Ztg. ezeket írja:

«Az igazság követeli annak beismerését, hogy a hatalmas orosz birodalom kénytelen e bilincsek lerázására gondolni. Par év előtt azt a megoldási módot eszelték ki, hogy Törökországnak az orosz önkéntes flottát át kell bocsátania a Dardanellákban, mert e hajók nem tulajdonképpen hadihajók. Epp így azok a

szabadságosok is, a kik Kelet-Ázsiából térnek vissza hazájokba, átkelhetnek a tengerszoroson. Oroszország szükségletét azonban ez az intézkedés sem elégítette ki.

Hirlik továbbá, hogy szerződés készül Oroszország és Törökország közt, oly értelemben, hogy ezentúl, esetenként 2—2 ezer katona kelhessen át egyszerre a Dardanellákban. A mint az első szállítmány átkelt a szoroson, követheti a másik. Ez tehát újabb lépés a párisi szerződés feloldására.

Ha ez 5—10 év előtt történt volna; írja az A. Z., Európát mint az orosz uralomnak külső jele nyugtalanította volna. most kézen fekvő dolog, hogy ez ügyet Törökországgal kell tárgyalni.

Színház.

Adorján báró.

Színmű 4 felvonásban. Irta Prém József. — Először adatott a debreczeni színházban április 13-án.

A Nemzeti Színház Porzsoit pályázatán 1000 koronás jutalmat nyert a **D o r j á n b á r ó**-nak volt tegnap bemutató előadása. A darab Budapesten nem tudott olyan hatást elérni, mint azt egy pályadíj nyertes színműről méltán elvárhatnánk. A közönség nagyon hidegen fogadta. Ez indította a szerzőt arra, hogy némi javításokat eszközöljön darabjában. Így az eredetileg ötfelvonásos színművet egy felvonással megkuritotta és a szövegben is a kritika utmutatása alapján, apróbb hibákat segített és lényegtelen változtatásokat tett. Hozzánk már ily alakban került és a tegnapi estén közepes sikert aratott. — **A d o r j á n b á r ó**-ból hiányzik, az ami egy szindarabnál a siker biztosítja: a hatás. Az egyes párbeszédek, monologok tagadhatatlanul kellemes benyomással vannak reánk. Ötlet van bennük. Szellemesen, ügyesen beszélte a szerző szereplőit, de nagyon gyakran kissé hosszadalmas és ilyenkor majdnem érdektelen.

Az egész darab nagyjában véve élvezhető, egy-két estét kellemesen betölt, de műsoron aligha tarthatja fenn magát.

Adorján báró meséje nagyon darabos, szaggatott, összefüggéstelen. A főúri körökből vett események rendszertelen láncolata az egész. De a finom hang, a disztigált tónus, amely az egész darabon végigvonul és a melynek rajzolásában Prém József igazán hivatott mester, ez megragadta a színház figyelmét és fenntartotta mindvégig az érdeklődést.

A darab meséje különben a következő: Gróf Salgó Dininek (Szatmáry), aki a földönmitason és párbajügyeken kívül semmihez sem ért, van egy szép leánya Szidónia (Fai Flóra), akit nagyon férfiasan nevel. Gróf Salgó Szidóniát három udvarlója rajongja körül: Adorján báró (Vidor), Bellus Fedor hadnagy (Hadszi) és gróf Mindszenty Jenő (Tanay) ulánus főhadnagy. Szidónia Adorjánt szereti. A grófnő bejött egyszer lovagló ostorát a tóba, a honnan Bellus hozza vissza azt neki, de szerencsétlenül jár, mert leesik és súlyos belső sérüléseket szenved. Haldokolva szól néhány szót Szidóniának, ez bizva abban, hogy úgy is meg fog halni, vigasztalásul azt mondja neki, hogy szereti.

Bellus azonban meggyógyul és a szavát köti. Szidóniát nőül veszi. Adorján és Mindszenty akkor világra mennek. Később Szidónia férje meghal. Három év múltán látjuk viszont a két elhúdosottat. Adorján báró anyagilag tönkremenne, gróf Mindszenty pedig a morfinól megrontott idegzetten kerül újra élénk.

A szerelmi versengés a szép özvegy iránt újra kezdődik és sok heves jelenetet idéz elő a jó barátok között. Adorján báró időközben megszereti Lethenyi Irén báróné asszonyt (Szabó Irén) a főhadnagyot pedig a morfin tönkreteszti és elhal. Adorján báró nőül veszi Irént és Szidónia grófnő gyermekében keresi boldogságát. Még egy pár sikerült epizód tarkítja a szindarabot.

F a i Flóra, Szidónia grófnő szerepében ügyes és érzelmes játékkal nagy hatást ért el. K i s s Irén és S z a b ó Irma is sok

Görgei tábornok nevében nyilatkoztam? Én határozottan ismételtem, hogy úgy Görgei tábornok, mint Kossuth kormányzó nyilatkozatait mondtam el.

Ez újabb meglepetést szült. Rövid ideig tanácskozott Simonics a másik két tábornokkal, azután kijelente, hogy fontos közleményeinkről rögtön jelentést fog tenni Paskievics hercegnek.

— Hogy azonban őszinte legyek önhöz — folytatja — be kell vallanom, hogy Miklós czár elfogadja ezt az ajánlatot. Csak azt tanácsolhatjuk önöknek, hogy a további vérontás elkerülése végett adják meg magukat, mert a türelő le fogja önöket győzni. Hja! ha csak Ausztriával lenne dolguk! az egészen más volna. Oroszországgal szemben azonban nem lehet kilátásunk győzelemre. Látják, eszárunk most 200,000 embert küldött Magyarországra; ha ez nem elég, küld újabb 200,000 embert, ha szükséges, még többet. Becsülete van érdekelve.

Ezeket a becsületes meggyőződés hangján mondta el. Lehetett volna rá sokfelé válaszolni, de nem az volt a feladatom. Csak annyit jelentettem ki, bármi történjék is szövényünkkel, hadseregünk az osztráknak magát megadni nem fogja soha.

Ezzel elbucszunk a tábornokoktól, akik egy fiatal, elég művelt tisztet adtak kíséretül, ki egész Gesztelyig jött velünk.

Hentaller Lajos.

(Érdemes tábornokotok és a ti derék hadseregetek egészségére iszom, melyet mi csodálunk, mert megverte Ausztriát és összetaposta volna a mi szerencsétlen intervenciónk nélkül. Hígyjetelek nekünk, mi utaljuk Ausztriát s jobban szeretnénk a ti oldalatokon küzdeni.)

Ez a hang egy tábornok szájából, egy parlamentérhez intézve, — meglepő volt a messzemenő visszavonásra engedkövetkezett a »szövetségesek« táborában. Elérkezettnek véltem a pillanatot; hogy politikai megbízatással előálljak.

Azon kezdtem, hogy a harc előzményeit fejtettem fel; kimutattam, hogy akarunk és óhajunk ellenére lettünk a forradalmi térre kényszerítve, melyről a márczius 4-iki eharta megjelenése óta, mely Magyarországot feldarabolta s osztrák tartományyá silányította, már nincs visszalépés.

Nem a trón feldöntéséért, hanem a meglevő alkotmány fenntartásáért küzd a hadsereg. És a nemzet hajlandóbb volna egy idegen fejedelmet ültetni a trónra, mint gyáva megadás által Magyarország politikai megsemmisítését megpecsételni. Magyarország hajlandó volna az esetben a koronát Leuchtenberg hercegnek felajánlani, ha ez által területi épséget és alkotmányát biztosíthatná.

Bámulat tükröződött le minden arczról. A tábornokok tíz percig értekeztek egymással, azután Simonics azzal a kérdéssel fordult hozzám, hogy »csak magánvéleményünk-e az, amit mondtam, vagy pedig

jó igyekezettel játszották szerepeiket. A férfi szereplők közül Vidor Dezső, Tanay Frigyes és Haday mutattak be kifogástalan alakításokat. Szentos János is igyekezett jól játszani. Szatmáry Árpádnak nagy része volt abban, hogy a közönség jól mulatott. Sikertelt alakításban mutatta be Dini grófot, a becsületbeli ügyeken és lödömításon kívül máshoz nem érő magnas mulatságos szerepét. Az apróbb szereplők is megtették mindent, hogy a darabnak sikere legyen.

A szerepek betanulására nem fordítottak nagy gondot, úgy, hogy a sugónak nagy igyekezetet kellett kifejteni.

A közönség, amely közepes számban jelent meg, egy jól töltött este emlékeivel távozott. — Prém József — mint halljuk, — ma délután megérkezik, hogy darabjának 2-ik előadásán jelen legyen.

Kopácsi Juliska itthon. Amerika dicső himnuszokat zeng a Nemzeti színház volt primadonnájának Kopácsy Juliskának ottani szerepléséről. Ezt a nagytehetségű művésznőt üdvözöljük legmelegebben itthon s örömmel halljuk, hogy kedvelt művésznőnk egy héttel ezelőtt Amerikából Hamburgba érkezett, a honnan már megérkezett Budapestre, egyelőre csak vendégségbe, hogy az egyévi távollét után, viszonthatassa Budapestet és a jó ismerősöket. Kopácsi Juliskát szerződési kötelezettsége még egyszer visszahívja Bécsbe, de őszszel már végleg hazaköltözik hozzánk.

Színházi műsor:

Pénteken beszállított helyárrakkal Hadak utja.
Szombaton Gésák, operette.
Vasárnap délután: Trilbyk, bohózat. —
Este: Rezervisták, énekes vígjáték.
Hétfőn: Kis alamuszi, operett.
Kedden: Citeras, operett.
Szerdán: Lili.
Csütörtökön: Aszalai uram leánya.
Pénteken, szombaton, vasárnap: Szep Meluzina, látványosság.

Felebbezés az új házszámozás ügyében.

A házszámozásra vonatkozólag tegnap a polgármesteri hivatalhoz következő felebbezés érkezett.

Budapest ápr. 13-án.

Nagyságos Polgármester ur!

Vettük a városi házszámozására vonatkozó folyó hó 4-én kelt 3609/1898 számú végzését s elsőrendű czégünk pozíciójánál fogva nem hagyhatjuk, hogy ez ügyben sérelmeinkkel Nagyságod elé ne juttassuk, melyeket a következőkben adunk elő:

Ugyanis: A pályázati feltételekben öntött táblákról volt szó, — s mi ezt respectálva, — erre adtuk be ajánlatunkat, tudván azt hogy ezek örökké tartók — szilárd anyaguknál fogva elpusztíthatatlanok s Magyarországon ugyiszólván összes nagyobb városai által lettek házszámozásra elfogadva. Így pl. Budapest, Szeged, Arad, Szabadka, Zombor, Versecz, Lugos stb. stb.

Ösmerve azonban concurrenciánknak tulajdonságait, mi a házszámozásra egyáltalában nem alkalmas préselt bádogtáblákra is szinten adtuk be ajánlatot s meglepetéssel látjuk a hozzánk beküldött végzésből, hogy a szállítást Bruchsteiner czég kapta meg 1 frt 25 kr. drbkenti ár mellett préselt táblákra, holott a mi ajánlatunk sokkal olcsóbb volt. Ha préselt táblák számításba jönnek, a mi ajánlatunk olcsóbb, ha a város már el is fogadta a czéljuknak semmiképpen meg nem felelő bádogból préselt házszámok alkalmazását, miért nem fogadta el a mi ajánlatunkat, mely 62%-al olcsóbb a concurrens czég ajánlatánál?

Czégünk legalább is egyenrangú a fenti czéggel s ha Nagyságod csak egy kissé a dolog után jár, megtudja, hogy ki a mi czégünk és ki a concurrens czég! S ha csak azt az egyet megemlítjük, hogy gyárunk állami

kedvezmény alatt áll, — egyébtől bátran eltekinthetünk.

Czégünk, — ha ajánlatot tesz, — hiven ragaszkodik is a pályázati feltételekhez s nem dolgozik bombasztal. (Értve ez alatt, hogy a betűk préselése oly éles és annyira kiálló, — milyet a concurrens czégen kívül, más képtelen szállítani, illetve készíteni. Valódi email festékek, mely ily festéshez nem is létezik, — használ a festéshez. A táblákat saját rendszerű szárító kályhában mely nem egyéb egy jól fűtött kis szobánál 30° Celsius mellett csontkeménységűvé szárítja stb.)

Hogy e concurrens czég 10 évi jótállást ajánl, — abba minden más czég is belemegegy. Mi részünkről az öntött táblákra akár 50 évi jótállást is vállalunk, s ha a város tényleg a préselt táblák alkalmazására határozta el magát, sziveskedjék Brassó vagy Hódmezővásárhely városokhoz hivatalosan átírni hogy a Bruchsteiner czég által szállított préselt bádogtáblák mennyiben felelnek meg czéljuknak s hogy nem e rozsdásodnak? Mert hogy a bádogtáblák rozsdásodnak, az hebizonyított tény, legyenek azok akár ezinezeve, ciznekeve vagy olmozva ezáltal nem tanúsíthatnak elegendő ellenállást a rozsdá iránt.

Mi tehát fel nem foghatjuk mi indította Nagyságodat arra, hogy a concurrens czég — a miénknél sokkal drágább ajánlatát — mi oknál fogadta el, holott 500 frt többlettel a város elpusztíthatatlan örökké tartó öntött táblákat kapott volna!

Kérjük tehát Nagyságodat ez ügyben szigorú vizsgálatot indítani s bennünket az ered menyéről értesíteni valamint kérjük jelen leve- lünk, illetve felebbezésünk vételét igazolni. Kérésünk ismétlése mellett maradtuk

kiváló tisztelttel

Steiner Armin és Ferencz
és. és kir. czézáru gyár Budapest.

Ujdonságok.

*** Védjük meg választó jogunkat!** Az a törvény, mely a választói jog gyakorlását az adófizetési kötelezettség pontos teljesítésétől teszi függővé — azt rendeli, hogy a választók névjegyzékébe azok vetessenek fel, akik előző évi adójukat legkésőbb f. év április 15-ig teljesen befizették. Most ez a határidő veszedelmesen közeledik. Felhívjuk tehát elvtársainkat, hogy legszebb polgári jogaik megvédésére igyekezzenek adójukat az említett határidőig befizetni, nehogy a mulasztás miatt elveszjenek polgári jogaik gyakorlásától.

*** Rendes tanácsülés.** Ma délelőtt városi rendes tanácsülés volt, melyen folyó ügyek kerültek tárgyalás alá.

*** Fazekas Mihály emléke.** A «Csokonai-Kör» április 17-én irodalmi ünnepélyt tart. Ekkor leplezik le a Ludas Matyi szerzője Fazekas Mihály születési és lakóhelyén az emléktáblát. Az ünnepély sorrendje ez:

1. H y m n u s z. Énekli a debreczeni dalegylet.

2. E m l é k b e z é d e t mond Gerressi Kálmán.

3. Ludas Matyi szülőháza, költemény írta és előadja Benedek János.

4. Emléktábla átadása. Széll Farkas a Csokonai-kör elnöke által a háztulajdonos i p a r é s k e r e s k a d e l m i b a n k igazgatósága részére.

5. Csokonai dalok Énekli a debreczeni dalegylet.

Az ü n n e p é l y kezdete délelőtt 11 órakor.

*** A szegényügyi bizottság** holnap, pénteken délután a városháza nagytanácsstermében gyűlést tart, melyen a szegények segély és felvétel iránti k é r v é n y e k nyernek elintéztést.

*** A debreczeni gazdasági egyesület** választmányja legutóbbi ülésén elhatározta, hogy az eventként szokásos lodijazást az idén május hó 22-ik napján tartja meg a Hortobágyon. Ez ügyben a jövő hét elején újabb ülés fog tartatni, melyen a választmány megállapítja a pályázati feltételeket és a programot.

*** Teljes tanácsülés** Holnap f. hó 15-én a városháza nagy termében gróf. D é g e n f e l d József főispán elnöke alatt teljes tanácsülés lesz, a melyen a f. hó 21-iki rendkívüli közgyűlés tárgyait készítik elő s látják el tanácsajavaslattal.

Gyujtogató földesúr. B.Ujfaluból szenzációs eset hírt kapjuk. Feldmann Ferencz tanyáján az elmúlt nyáron, aztán meg a tél folyamán egymást érték a tüzesetek. Különösen is tünt fel a dolog, de hosszas utánjárás daczára sem sikerült a vizsgálatnak valami gyanusát találni. Akkor annyiban maradt ez a dolog csak ma említődik fel újra a nagyváradi kir. ügyészséghez intézett névtelen levél nyomán. A levél írója, Schwarzcz Herman ottani kereskedő, — mint azt utóbb kinyomozói sikerült, — azzal vádolja F e l d m a n n n Ferencz földbirtokost, hogy a tanyáján gyakran előforduló tüzeknek ő volt az okozója, részben saját maga gyujtotta fel a szénakazlakat, máskor meg ispánjával S c h l e s i n g e r Martonnal játszott össze, a biztosító társulatok megkárosítására. Azt, hogy az ispán egy ízben maga felgyujtott vagy négy szénakazalt, az őltárnál segédkezők közül is többen látták. A csendőrség S c h l e s i n g e r ispánt azonnal letartóztatta és a nagyváradi kir. ügyészséghez kísérte át, Feldmann Ferencz ellen pedig bűnvádi feljelentést tett. Az egész dolog B.Ujfaluban óriási feltűnést celtett.

*** A debreczeni gazdasági tanintézet** halgatói segély-egyletük javára 1898 május hó 7-én a nagyerdei Dobos pavilonban zárkórú gazdasz majalíst rendeznek, melyre a meghívokat már szét is küldték. Csadjegy 5 frt, személy-jegy 1 frt 50 kr. Kezdeté este 8 órakor.

*** Szalonna tolvaj.** Nagy szomorúsággal az arczán állított be a mezőrendőrséghez Tóth István halápi lakos, és elpanaszolta, hogy neki volt egy oldal szalonnája, és most már nincs, pedig még meg se kezdte. Ma éjjel ismeretlen betörő behatolt a kamarába és elkezdte, illetve elvállalta a szalonnát, hogy ki kováthete el a betörés arra a gyauja sincs.

*** Elfogott bujdosó.** Rovott életű többször körözött csavargót tartóztatott ma le a rendőrség. Palfi Janosnak hívják a jó madarat, ki csak tegnap érkezett meg Szatmárról s nyomban le is tartóztatott. Bünteteli még nem evültek el és most egymásutánban fogják rároú büntetéseket kiállani.

*** A debreczeni termény és arcesarnok** igazgatósága elhatározta, hogy 1898. évi május hó 8-án rendkívüli közgyűlést tart, melyen Berger Henrik elhalálozásával megüresedett igazgatói helyre a választás fog meg-ejtetni.

*** A Szent-György-napi vásár.** Az áprilisi nagy vásár Debreczenben e hó 18-án kezdődik. Az egyes iparcezikékből a vásárokat a következő sorrendben tartják meg: Április 18., 19., 20. hétfő, kedd, szerda: bór, gyapju, mez, dió stb., továbbá toll, iparcezikék gabonaneműek és mindenféle terményvásár. Ápr. 21—22. csütörtök, péntek: juhvásár. Ápr. 23—24. szombat vasárnap: sertésvásár. Ápr. 24—25. vasárnap, hétfő: lóvásár. Ápr. 25—26. hétfő, kedd: baromvásár.

*** A délmagyarországi tanítóegyesület** mely az országban a legtekintélyesebb egyiletek egyike, mert négy megyére, valamint Temesvár, Versecz, Fehértemplom, Pancsova, Nagy-Becskerek, Lugos, Nagy-Kikinda, Vinga és Resicza városokra terjed és 900 tagot számlál, Pancsova tk. városi tanácsának meghívására elhatározta, hogy az idén Pancsovan tartja nagy gyűlést. — Ennek folytán f. hó 12-én megalakult Mattanovich Adolf polgármester elnöke mellett a helyi bizottság, melynek tagjai nemcsak tanfériak, hanem előkelő polgárok is. A helyi bizottság Wlaszics Gyula vallás és közoktatásügyi minisztert valamint a város orsz. képviselőjét, báró Daniel Ernő kereskedelemügyi minisztert, küldöttség állta. meghívja a gyűlésre. — Az érdeklődés nagy s így kilátás van arra, hogy a tanítói gyűlés nagyszabású lesz s a magyar nemzeti tanügynek kiváló előnyére fog szolgálni.

* **Bartha Miklós** alábbi levelet intézte Győry Elekhez, a függ. és 48-as párt alelnökéhez:

Kedves barátom!

Nagybecsű leveledre válaszulva azon országgyűlési képviselőket nézetét is tolmácsolom, kikhez engem a politikai barátság köteleke fűz. A Zimándy és Zelenyák lelképásztor urak iratáról mi is értesültünk.

Ez az irat ránk is azt a benyomást gyakorolta, a mit más becsületes magyar emberre.

A Kossuth Lajos életének tisztavága és diadala nemzetiünkre szállott mint nagy és tisztá örökség.

E feltett kínos ellen emelt most kezét ez a két pap.

Ilyen helyzetben az egyházi hatóságokon a sor, megállapítani a határokat a vélemény szabadság és az erkölcsi anarchia között.

A mi tisztünk csak a megvétel lehet az olyan egyének iránt, kik magukat a nemzeti élet közösségéből önként kiszakították. Budapest, 1898. apr. 14. Őszinte barátod és elvtársad **B a r t h a M i k l ó s**.

Megemlítjük itt, hogy a Zimándy-Zelenyák ügyben a párthoz a szabadelvű párt is átiratot intézett s ennek értelmében már foglalkozott is e tárgyval tegnap tartott értekezletén.

* **Névmagyarosítás.** Dr. G a n z János debreczeni honvéd segédorvosnak megengedte a belügyminiszter, hogy vezetéki nevét Görög-re változtassa.

* **Orvosság helyett mérég.** Pécskán, mint leveleznék írja, megrendítő eset történt tegnap. P a v l a s Józsefné, egy elékelő ur-asszony kint akart beadni hétéves, beteg leányának. A porokot azonban összetévesztette és kinin helyett morfiumot adott be a betegnek és pedig oly nagy adagban, hogy a gyermek rövid idő múlva nagy kínok között meghalt. Képzelték az anya kétségbeesése, mikor észrevette végtelen tévedését. Fájdalmában közel van a megőrüléshez.

* **A román kulturliga készülődése.** A román kulturliga ez évben hatalmasabb akciót szándékszik Magyarországra ellen indítani. A liga emberei egy alkalmat sem akarnak elszalasztani, hogy a román kérdést lehetőleg fel tünő módon napirendre ne hozzák. Mint Bukarestből jelentik, báró Vaszkó, a reichsrath tagját a liga rávette arra, hogy a kérdést az osztrák delegációban szóvá tegye. Nagyszabású akcióra azonban a román politikuskok a nemzetközi interparli mentális békekongresszuson készülnek, mely szept. végén Lisszabonban ül össze. A kongresszusra elmennek: Urechia V. A szenátor, Fleva, Poenaró. Bordeaux képviselők s mások, kik a kongresszuson valószínűleg vádat akarnak emelni a magyar állam s kormány ellen.

* **Öngyilkosság a lakodalom napján.** Kovács Ernő nagyvárosi iparos özvegy ember két évvel ezelőtt vesztette el feleségét, ki árva kis leányt is hagyott hátra. — Kovács hosszabb ideig a nagy esapás hatása alatt emberkerülő, mogorva, zárkózott lett, mindég az öngyilkosságon járt az esze. Hozzá tartozói azonban arra bírták, hogy ártatlan piczi leányának édes anyját keresen s egy maros vásárhelyi özvegy asszonnyal váltott jegyét. A lakodalom napja tegnapra volt kitűzve, de a végzet nagyot változtatott a dolgon. A vőlegény még mielőtt megesküdött volna, forgó pisztolylyal föbe lötte magát. Öngyilkosságának okául azt tartják, hogy változott anyagi viszonyánál fogva a tönkrement iparosnak kevés reménye volt család eltartásához. Életben maradásához kevés remény van.

* **Kirándulás Délmagyarországból.** A tavali rossz termés következtében néhány bánati faluból számos szerb család vándorolt ki Bulgáriába, hogy ott állandóan letelepedjenek, legtöbbször azonban reményeikben csalódva, visszakivánczolnak a magyar hazába. Miután a magyar kormány által nyújtott segély nem elégséges, mertekadó szerb körökben felmerült az eszme, nem mutatkoznék-e célszerűnek, ha a szerb egyház gazdag alapítványából a nyomorba jutott szerb mezőgazdák egyházközségek szerint nagyobb köl-

csönben részesülnek. A szerb sajtó támogatja az eszmet, de óva inti a szerbeket, ne vándoroljanak ki Bulgáriába, mert ott már az első generáció is — bolgárosítottatik.

Táviratok,

A török hadikárpótlás.

Konstantinápoly, apr. 13. Illetékes orosz körökben teljesen alaptalannak jelentik ki azt a hírt, hogy az orosz kabinet türelmetlenül sürgeti a portánál a hadikárpótlás határlékának megfizetését. Ellenkezőleg sok elnézést tanúsított, midőn ama szándékát, hogy ez ügyben jegyzéket nyújthasson a hónapokon át határozottan. Nem ragaszkodik határozottan ahhoz, hogy a fizetést a görög hadikárpótlásból teljesítsék, hanem csak ahhoz, hogy az ottomán bank kezességével a készpénz fizetésekért. — Remélik, hogy a porta méltányolni e követelés jogosságát és lehetővé fogja tenni a barátságos kiegyezést.

Az önálló vámtarifa.

Bpest, apr. 14. A vámtarifa elkészítésére vonatkozó munkálatokkal már elkészült a ker. minisztérium, a kiegyezési javaslatok benyújtásával egyidejűleg fogja a terjedelmes elaborátumát a Ház asztalára lelelni.

Interpelláció a szociáldemokraták ügyében

Budapest, 1898. április 14. A fővárosi szociáldemokratákat a rendőrség erőltetett lépése és a legújabb kiutasítások annyira elkeserítették, hogy felkértek S i m a Ferenc országgyűlési képviselőt, hogy ezen ügyet hozza szóba a képviselőházban.

A függetlenségi és 48-as párt értekezlete.

Budapest, 1898. április 14. Az országgyűlési függetlenségi és 48-as párt ma este 6 órakor Kossuth Ferenc elnöke alatt értekezletet tartott. — A párthoz az ország több helyéről érkezett megkeresés, hogy az önálló vámterület és nemzeti bank létesítése tárgyában az országban népgyűléseket tartanak és kéri a pártot, hogy képviseltesse magát. E népgyűlésre sorát f. hó 24-én Nyiregyháza közli meg. A meenyiben az országgyűlésen a kongrua törvényjavaslat tárgyalása péntekre van kitűzve, e tárgyban a párt ma esütörtökön értekezletet tart.

Skopstina választások.

Belgrád, apr. 14. A liberális párt elhatározta, hogy a szeptemberi választásokban önállóan részt vesz R i s z t i e s, a volt régens, a párt elnökségéről lemondott, hogy azt agilisabb férfi kezébe letegye.

Kivándorlók nyomora.

Békés-Csaba, április 14. Hegedűs Loránt dr. a békésmegyei köznevelési egyesületben diszes közönség előtt szabad előadást tartott amerikai utjáról, főképp a kivándorlók nyomoráról fejtette. Az érdekes előadásért Lukács főispán, elnök meleg szavakkal mondott köszönetet Hegedűs Lorántnak és kijelentette, hogy az egyesület a sikeres kezdeményezés után vidékzszerre felolvasások rendezését határozta el.

A kubai ügy.

Szt. Pétervár, apr. 13. A „Journal de St. Péterburg” kiemeli Mac Kinley üzenete záró nyilatkozatának kiváló jelentőségét és kifejti, hogy ha az üzenet így maradt is a mint legelőször szövegezték, a záró nyilatkozat későbbi időből való, a mikor Spanyolország elhatározta, hogy a kubai felkelőknek fegyverszünetet ad. Eríthető, így végzi a lap, hogy a fegyverszünetnek a spanyol kormány részéről azzal a szándékkal való kihirdetése hogy az ellenségeskedéseket legalább egyelőre megszüntessék, önmagából kizárja Amerika katonai eljárását, mert ennek ugyanaz lett volna a célja, Mac-Kinley záró nyilatkozata tehát feltételeken mellőzi Amerika katonai eljárásának lehetőségét, oly főtétellel melyek remélni engedik, hogy a béke fenmarad.

A kelet-ázsiai kérdés.

Páris, április 14. (Havas) A ma d. e. tartott minisztertanácsban Hanotaux külügyminiszter közölte, hogy Kína-Franciaország követeleséhez egész terjedelműben hozzájárult. Hanotaux hozzátette, hogy Kína korábbi megegyezésekkel Franciaországgal szemben arra kötelezte magát, hogy Hai, Nan szigeteket semmiféle más hatalomnak át nem engedi. A kínai kormány ama távirata, mely a francia javaslatok elfogadását tartalmazza, hangsúlyozza, hogy Franciaország valamennyi követelésének teljesítését tárgyalások útján érte el flotta tüntetés nélkül.

Török háremélet.

Meghalt Javer főeunuch: a boldogság kapujának őre. Ez a ezime, rangja szerint pedig fenség s: a szultán és a nagyvezér után jön, vagyis Törökország harmadik embere.

Az európai közönségnek alig lehet halvány fogalma arról, hogy milyen nagy ur volt az elhunyt eunuch. Basák és bégek tartoztak kezét csókolni ennek a csuf öreg szerencsenek és mindenki, aki a szultán színe elé került, basas borrválóval vásárolta meg a hatalmas ember jóakarátát.

A főeunuch állása a háremélet természetéből kifolyólag bizalmi hivatal és érdekes a kalifák történelmében az a tény, hogy a leghatalmasabb szultánok, a legkedveltebb kegyencs sem bírta soha kieszközölni egy ilyen főháremőr kivégzetését, ellenben az eunuchok már nagyon sok kegyencsnő bukását okozták, melyet rendszerint nyomom követett a vízbeöntés. — A szerencsétlen nő zsákba kötve dobták a B o s p o r u s vizébe.

Azt mondják, hogy ma már szelidebb erkölcsök uralkodnak, de a hárem belsejéből igaz hír alig szivároghat ki, a Bosphorus halai pedig nem beszélnek.

A zsidó és a keresztény alig képes megérteni, hogy az ő vallásai alapján fejlődött izlam miként bírta a nő emberi méltóságából annyira kivetkőztetni, hogy bánásmód dolgában a 200 milliónyi mohamedán világ leányai és asszonyai az állat színvonalára süllyedtek és ebbe a borzasztó helyzetbe nem csak belétródtak, hanem egyes törzsek, így a georgiai, a cserkesz és a mingréliai törzsek leányai szabadulásként üdvözlik a napot, a melyen valamely hárem számára eladják őket.

Magyarazatul csak a történelmi fejlődés szolgálhat, Mohamed korában Arabia népei a nő állapotát tekintették s az apának meg volt engedve a leánygyermek megölése, mihelyt fölnevelésük neki nehézséget okozott.

Ebben a felfogásban nevelkedett Mohamed is, a kinek idősebb korabeli szerelméi és feltékenysége aztán olyan törvényekben nyilatkoztak meg, a melyek az ember szertet alapul szolgáló két vallásától merőben eltűntek.

A próféta szegény volt és árva. Apjának fivére, Abu Talib nevelte őt s hogy ez a nevelés milyen lehetett, azt legjobban feltűnteti a történelmi tény, hogy Mohamed soha olvasni, írni meg nem tanult. Mikor fölserdült, bátyja Kadidsához, egy okos, gazdag özvegy asszonnyhoz adta terehajesárnak, de esakhamar segédde lépett elé az özvegy kereskedésében és alkalmat lett napról-napra érintkezni urnőjével.

A már kétszeresen özvegy 40 éves asszony langoló szerelemre gyuladt a 25 éves szép fiatal ember iránt, de rokonsága hallani sem akart a gazdag nő házasságáról. Végre is egy lakomán lerészegítettek Kadidsa apját és így csikarták ki beleegyezését.

A nagy korkülönbség dacára Kadidsa 4 fiúval és 4 leánnyal ajándékozta meg férjét, de csak a 2-dik és a 4-dik leány, Rokaja, Otman kalifa neje és a bájos, erényes Fatima, apjának kedvence, Ali kalifának neje maradtak életben.

Mohamed és Kadidsa csaknem 25 évig éltek együtt és ez idő alatt a proféta soha nem szomorította meg jövőjét hűtlenséggel. Csak neje halála után jutott eszébe a már 50 éven túl levő öregnek a kicsapongás. 620 és 629 közt 10 nőt vett el és ezek a házasságai az erkölcsbíró előtt nem állják ki a tűzpróbát s épen ezeknek a házasságoknak tulajdonítható a Korán rettenetes szigora a nőkkel szemben, mert valahányszor Gábiel arkangyal kijelentéseket tesz a profétának, egyszersmind szorosabbra húzza a köteleket, a melyek a szánandó nőket még jobban lenyűgözik.

A hasznos arkangyal ugyanis mindannyiszor megjelenik, a mikor Mohamed attól fél, hogy egyik felesége megcsalhatná. Az Aisa tisztaságáról szóló 24. szurában az arkangyal ezt rendeli a profétának:

„Mondd meg a híveknek, hogy fordítsak el szemüket és őrizkedjenek a tisztatlan gondolatoktól! Mondd meg a hívők nejeinek is, hogy fordítsak el szemüket és őrizkedjenek a tisztatlan gondolatoktól, hogy csak a legszűkebbeket mutassák és hogy keblüket fátóval takarják el! Leplezetlenül csak férjük, vagy legközelebbi verrokonak, vagy eunuchok előtt mutatkozzanak! És lábukat se emeljék úgy, hogy rejtett ékszereik észrevehetőek legyenek!”

Ez a parancs arra vonatkozik, hogy a keleti nők térdeiket is mindenféle ékszerrel rakták tele s úgy látszik, hogy menés közben kacérokodtak is azokkal. Legalább erre vall Jezus proféta (III. 16.) is, aki a zsidó nőknek veti szemére a buja lábmozdulatokat, a melyekkel titkos ékszereiket firtogatni igyekeztek.

A 23. szurában Mohamed egyszerűen saját fogadott fiának, Szaidnak feleségét, Szejnábót, saját unokatestvérét utalványoztatta magának feleségül. Az arkangyal az 59. versben így szól:

„Mondd meg proféta nejeidnek és leányaidnak és a hívők nejeinek, hogy vessék magukra felső ruhájukat, ha kimennek. Így illik, hogy tisztességes nőknek nezzenek ki és hogy senki se bántsa őket!”

Mohamed a Koránban 100 korbácsütéssel fenyegette azt, a ki máshitű nővel érintkezik. Történt azonban, hogy egyik felesége Hassa rajtaerte, a mint a kopt, tehát keresztény Mariával egy rabnővel esőköldözött. Nagy volt a botrány, de jött Gábor arkangyal és a 66. szurában így szól Mohamedhez:

„Proféta! Miért akarod te feleségeid kedvéért megvonni magadtól a mit Isten neked megengedett? Isen fölment téged esküd alól...”

Es mondja meg valaki, hogy Machiavelli eredeti elveket hirdetett! A legszomorubb Mohamed törvényhozásában az, hogy a nők ellen intézett rendszabályok a korának épen azon szurában vannak, a melyekre a profétának feleségeivel szemben, mint isteni kijelentésekre szükség volt. Minden újabb szerelmi kalandnál törként járja át szívet a gondolat, hogy új neje valami csúfságot tehet rajta. Retteg a megcsalt férj nevetéges szerepétől és úgy akarja biztosítani magát, hogy mind súlyosabb bűncsekkbe veri a szegény nőket.

Végre elérkezett Mohamed ahhoz a ponthoz, mikor elfelejtette; hogy a Korán elején 6 maga követet a férfiakról teszletet az anyak neme iránt. Különösen, miután az alig tizenegyedik évébe jérő Aisát nőül vette s ennek hűségéhez jogos kételyek fértek a profétától kihalt minden becsülés a nők iránt, a kik ékszerek és czafrangok közt nők fel és ok nélkül folyton jár a szájuk. A nő köteles engedelmkedni a férfinak, akarata pedig egyáltalában nem lehet. Szülei eladják, férje megveszi és ezáltal föltétlen ura lesz, a kinek panasza ellen nincs felelősség. S a korán még kifejezetten megengedi, hogy a férj engedetlen nejét jól elverje, sőt hogy bíró vagy pap nélkül egyszerűen kidobja és elkerge se. Azonkívül a korán megparancsolja a szülőknek, hogy ilyen gyalázatos feltételek alatt minél előbb férjhez adják leányaikat. Ehhez képest, miután a nők egész élete rab-

szolgaság lesz, nem szabad őket kiművelni, ne-hogy a szabadság vágya bennök feltamadhasson. Az apa és később a férj háza valósgos börtön a török nőknek s ez a börtön úgy is van építve hogy az legyen.

Idegen férfi nem juthat a hárembe soha. A nő apja, fivérei is csak a bajrám ünnepe, vagy például a ház leányának lakodalmán léphetnek a nők osztályába s akkor is az ajtóban összefont karokkal ott alnak a rabnők intésül a látogatóknak, hogy minnél előbb távozzék. Orvost csak a végső esetben eresztnek be a férj jelenlétében és ekkor is fátóval fedi a nőt. Még úterét is csak fátóval át tapinthatja meg.

A török lakások ablakait sűrű farostély fedi, a melyen át kívülről nem lehet beénezi. Az előkelőbb házakban külön háremkeretek is vannak, a melyeknek bejáratait rabnők és eunuchok védik és a nőnek csupán a legnagyobb baj, vagy veszély esetén szabad elhagyni sűrűn lefátyolozva a házat. Még az imaházakat is csak öreg nők látogatják az uri osztályból.

Természetes, hogy ezeket a szabályokat csak a gazdag török családok tarthatják meg. A szegényebb osztályok, a melyeket szerény eszközök az egynejjűsre szorítanak, szabadban élnek. Es lassankint az európai keresztény bevándorlás meg fogja törni, a kényszerűséggel szövetkezve, ezeket a Mohamed szerelmi kalandjaiból származó embertelen törvényeket. Maris nagy a javulás. A népes török fővárosban alig ismerünk hat nagy háremet a szultánén kívül s a legényesebb közöttük Hasszan tengerészeti miniszter háreme. Hasszan feleségeinek száznál több cselédje van, tánczos énekes és hárfasnók, kiknek együttes évi költsége 600 ezer koronán felül emelkedik. A Korán szerinti hárem ma már oly nagy összegbe kerül, hogy kiadásait csak a leggazdagabbak fedezhetik.

Ézért hódít tört náluk az egynejjűség és hisszük, néhány emberöltő múlva a minap elhunyt Javer basának, mint a boldogság kapuja örének hivatala, ha talán névleg fenn is fog állni, eunuchok híján üres czimre fog változni. Mert a mint a terjeszkedő keresztény polgárosodás megdöntötte a mormonok keresztény háremeit, a mohamedán országokban is meg fogja szüntetni a nőknek állapotokhoz illó helyzetét.

IRODALOM.

Az Olcsó Könyvtár új sorozata. Közel két évtized óta szolgálja immar e kitűnő vállalat a magyar irodalom érdekeit, jeles hazai és idegen nemzetbeli írók munkáinak olcsó kiadásával. Most pedig, mióta új sorozata 10 kros füzetekben jelenik meg, méltán rászolgált az »olcsó« nevére. Gyulai Pál avatott keze kitűnően változtatta meg a legújabb számokat is. Kezdődik az új sorozat George Elliot híres regényével a Vizi malommal (1041—1052. szám), melyet Váczy János ültetett át. A nagy angol írónő, melységes lelektani festésével, mely az emberi lélek rejtelmeit, a társadalom fonákságait oly mesterien és egy minden részleteiben érdekes mese keretében állítja elénk, azon írók közül való, akik fölött az irodalmi ízlés váltakozó hullámai nyom nélkül szállnak át. Az 6 regényei az idő multáva csak nyerne értékükben. Jósika Miklós gyönyörű novellája, Bornemissza Anna (1053) mélt. irakozik melője. Erdély történetéből egy változatos színgazdag kép, melyen Apaffy Mihály heroikus lelkű felesége nagysága egész mivoltában jelenik meg előttünk. — Tacitus Agricola élete (1054) a római történelírás mesterének egyik ragyogó esszajje, melynek Csike Kálmán avatott tolmácsa. A következő számban egy egész új műfajt mutat be a magyar irodalomban. — Lazarillo de Tormes élete (1055—56) a spanyol picaresea regények megalapítója és századokon át a latin népek egyik legkedveltebb olvasmánya volt. Érdekeség dolgában a világirodalom kevés alkotása vetekedhet e munkával. — A középkori magyar irodalom egyik legszebb költői mondáját Sziládi Aron boesátja közre. Ráskai Gaspár Egy szép

história a vitéz Franciscoról és az 6 feleségéről (1057) méltó arra, hogy az irodalomtörténeti oktatás segédkönyvül válassza és hogy a nagy közönség is megismerkedjék vele. — Almási Tihamér egyik népszerű színműve Czigány Panna tölti be az 1058—59. számot, míg a következő Fazekas Mihály naiv szépségevel soha el nem évült kis époszát a Ludas Matyi közli új lenyomathatban. Emelk kiadás értékét az első kiadásból lenyomott képek. Érdekesekek és tanulmányosak Tóth Rezső bevezetése és a műhöz írt magyarázó jegyzet. Végül berekeszti az új sorozatot — Kemény Zsigmond Két boldog című beszéle (1061—62. sz.) a nagy regényíró kisebb munkái közül kétségtelenül a legszebb. — Micsoda mesterien megírt történet ez és rövidségében is milyen hatalmas korpék! Az Olcsó Könyvtár új sorozatának egy-egy száma 10 kr. A Franklin-Társulat nyomdája e kis köteteket is finom ízléssel állította ki.

A Magyar Könyvtár-ból, melynek sárgaszínű füzetét immár az egész országban ismerik és kedvelik, ismét öt szám jelent meg, ezek is, mint az eddigiek, érdekesek és értékesek. A 33. sz. Bourget három kitűnő elbeszélését tartalmazza, a kiváló francia író legjobb gyűjteményéből, a »Recommencements« sz. kötetből. A fordítás Hevesi Sándor tollát dicseéri. A 34. számmal új terep mozognak a Könyvtár kiadói: a jelenkori magyar líra egyik legkiválóbb képviselőjének, Szaboleska Mihálynak valogatott verseit adják tizenöt krajezarét. Modern költő munkait még ily olesón nem árúsították a magyar könyvpiacra. A 35. sz. Turgenyev egyik leghíresebb munkáját közli: »Az ötödik kőr« című megragadó novellát, melyet Sz. Nogáll Janka ültetett át a vállalat számára. A következő, 36. szám a magyar szónoklat egyik legszebb és egyuttal történelmi szempontból is legfontosabb remekét közli: azt a beszédet, melyet Kossuth Lajos 1848. július 11-én tartott a haderő megajánlása ügyében s melynek hatása oly óriási volt. Végre a 37. számban a tudomány egyik legkedveltebb népszerűsítője, Flammarion Camille jelenik meg magyarul: »Csillagos Estek« címmel néhány rendkívüli édekes astronomiai czikket fordította le az erre annyira hivatott Tóth Bela. Valóban ez az öt füzet újra bizonyítja, hogy a kiadók nem pusztá frázissal élnek, ha azt írják, hogy vállalatukat, minden magyar házban örömmel fojják látni és ki fojják szorítani vele a hasonló német vállalatokat, a melyek ma is milliónyi példényszámban terjednek el Magyarországon. — A legközelebbre ígért füzetek: Tóth Kálmánnak még eddig sehol meg nem jelent vigyateka, »A király házassodik«, a magyar népballadák anthológiája, Kosza Andor új elbeszélései stb. Egy-egy füzet ára 15 kr, kapható a kiadócéznel Lampel Róbert (Wodianer F. és fia, Budapest, Andrássy-ut 21.) és minden magyar könyvtárban. Az eddig megjelent füzetekről ugy a kiadócéz, valamint bármely könyvtár kivánatra ingyen küld jegyzéket.

CSARNOK.

A pápa.

Írta: Jean Rameau,

Folytatás.

III.

Cadette hozzárohant.

Oh! az a fekete ág! acarkodni látszott a fiatal legényre, még remegett, szinte vonaglott mint a halálra sebzett sárkány s karjaitól átölelve, Louis ordított.

A lányka megfeszítete erejét, fölemelt az ágat és leledobta az immár tehetetlen el-lenséget.

— Cadette! Cadette! rebegte Louis aki-nek vér bugygyant elő szájából.

Megpróbálta kinyújtani felé fájó karjait. Nem volt képes. Cadette ekkor magához ölelte keblére szorította, oly örösen hogy csaknem megfojtotta s görcsös zokogással mondá:

— Jöjj, még tovább is bántana!

Karjaiba fogta Louist s magával vonszolta: lihegett, hátra-hátra nézett, mintha attól félt, hogy az átkuzott fa felülkeredik s üldözöbe veszi.

Az este közeledett. A már félig letűnt sárgás és selyemfényes nap körül, rózsaszínnel rojtózott felhők szaláingáltak, Cadette pedig töle telhetőleg sietett előre a rónán, magával vitte Louist is.

Amott, — nagyon messze lakott a legény. A leánykának több ízben meg kellett pihenni.

Utközben egy juhászszal találkoztak, ki nyáját hajtotta haza; szép, kővér birkákat, melyek földreszegzett fejjel, szorosan egymás mellett ugyszólva egy szürke gomolygággá összenőve haladtak.

A juhász odalépett Louishoz, — megta pogatta, — azután nyugtalanul csóválta a fejét.

Cadette folytatta útját, szívében az aggodalom lángjával.

Egy parasztot is találtak, ki a szántóföldről jött, váán szerszámaival és aki lassan, vontatottan dudolt egy dalt, melyet a visszhang ismételt.

De Cadette nem akarta, hogy a paraszt közeledjék hozzájuk, felt, hogy reménytelennek mondja a sebesült állapotát.

Es izzadságtól összecsapzott hajjal, csak nem roskadozva a szorongástól és a fáradtságtól, szólanl s anélkül, hogy bárcsak egyszer is megálna, sietett a legény lakására.

Amikor odaért, fölragyogtak az égen az első csillagok.

— Ime! monda, miközben letette kedvesének összetört testét. A pápa műve. Louis le karta vágni az egyik ágát. A pápa ledobta a földre. A pápa tette!

Es Cadette egy pillantást vetett a sötétségbe borult lapos róna felé, aztán meg sem várva, míg a sebesültet megvizsgálják, de érezve, hogy a sérülés a legkomolyabbak közé tartozik, elsietett.

IV.

Gyorsan ment és menése közben szavakat mormogott. Ugyanazon az uton haladt a melyen Louist hazavitték. A nyakát előrehajtoitva, a száját félig nyitva tartotta, fűrészszó tekintetével keresni látszott valamit a mély sötétségben.

A pálya felé tartott. Minek az orvoshoz, vagy a plébánoshoz menni? A pápa, csakis a pápa gyógyíthatja meg Louist. Cadette meg volt róla győződve.

Es Cadette hirtelen összerézzen mert megpillantotta az éjben a fenséges fa lombtempomát.

Amott lent fölkel a hold, reogteg terjedelemben, vörösen, lángba borult léggömbhöz hasonlítot s a felhők rohanni látszóttak felé, mint a hogy az éjjeli bogarak repülnek a lámpához.

Cadette még jobban meggyorsította a menését. Elhaladtában láthatatlan növények rezzenek meg, suttogtak egymásnak sötét dolgokat. A lányka megerkezett a pápa elé, A szíve dobogott, mintha a bírja alatt jeleni volna meg. Két kezét a keblére szoritotta felt, hogy leroskad, eszméletét veszti.

A pápa mozdulatlanul és komolyan nyujtotta ég fele hosszú, idomtalan karjait, mintha a csillagokkal vágyott volna összeölelkezni. Óriás gyökerei között pedig a tácskók nyugodtan csirpelték a boldog állatok magnificzát-ját.

Cadette megállt. Habozás nélkül emelte fel tekintetét a fa közepének egy pontja felé, ahol a pápának a fejét képzelte s így szólt:

— Hallod, meg kell öt gyógyítanod! Igen igen, meg kell gyógyítanod! Mindent megteszek, amit csak akarsz. Mindent! De meg kell gyógyulnia. Azt akarod, hogy térdeimen kerjem ezt tőled? Legyen. Ime térdelek. Követeled talán, hogy a lábaidat csókoljam meg s megcsókolom. De meggyógyítod öt nekem! Oh! mi lenne belőlem, ha ő meghalna Mi lenne belőlem?

Es könnyekbe tört ki. A fa hallgatni látszott szavait. Egyetlen

levele sem mozdult. A hold, mely most sárga volt, az egyik ágára látszott helyezkedni, mint valamely esodálatos állat fantasztikus feje.

— Oh! te kétségkívül zálogot kívánsz tőlem. Azt akarod, hogy esküt, fogadást tegyek? — kérdezte Cadette.

Gondolkozott. Valami rettenetost keresett, szörnyen fájdalmast, emberölőt és csaknem teljesíthetlent, hogy megadítsa a fogyt.

Hirtelen felemelte a fejét.

— Nos, igen! — kiáltotta. — Tudod ugyebár, hogy szeretem? Nos... nos... megígérem neked, ha életben marad, lemondok arról, hogy a felesége legyek. Tartsd öt életben, bárha másnak is. De tedd, hogy éljen!

Es összeesett, homloka a földet érintette, mintha borzasztó fogadás lesujtotta volna.

Enyhe szellő surrant át a pápán és mintha valami láthatatlan vonó érintene, dalamosan suttogtak összes lombjai.

— Oh! te elfogadod? — szólt elragadtatással a fiatal leány.

Es azt képzelve, hogy a fa tényleg válaszolt, fölállt, azután boldogan visszafordult es nagy lépésekkel haladt a holdfényes rónán.

Vége köv.

Lóverseny.

Belépti jegyek a folyó hó 16. (szombat) és 17. (vasárnap)

Debreczenben tartandó lóversenyekre

Szent-Királyi Tivadar ur műiparárak kereskedésében (városháza alatt) kaphatók.

Az előjegyzett páholy és egyéb belépti jegyek folyó hó 15-én (pénteken) esteli 7 óráig ugyanott kiváltandók, mert a ki nem váltott belépti jegyek azontul másoknak adatnak el. Ugyanott a tribüne rajza tájékozással megtekinthető.

Helyárak egy napra: Páholy (4 ülésel) az első vagy második sorban 8 frt. Zartszék 1 frt. Ülőhely 50 kr. Állóhely 20 kr. Lovasjegy (a pályakör belsejébe) 2 frt.

Belépti jegy a tribüne előtti térre egy napra 3 frt, két napra 5 frt

Versenysorozatok (programm) egy példány ára 10 kr; — ezek Szent-Királyi Tivadar ur kereskedésében, valamint a m. kir. főtörzsdoban április 14-en már kaphatók lesznek. — **Totalisateuron való fogadások** 5 és 2 frtos tét-lekkel, csak is a versenynaponkon a gyepen eszközölhetők.

Kellemetlenségek elkerülése végett figyelmeztetik a versenyeken résztvevő közönség, hogy belépti jegyét láthatólag viselni sziveskedjék.

Bővebben a versenyekre vonatkozó hirdetésekből értesülhetni.

1.000.000 Korona

Egy millió

nyerhető.

A 2-ik magy. kir. szabadosztályosorsjáték 50.000 nyereményének jegyzéke.

A játékterv 9 §. szerint a legnagyobb nyeremény

1 000 000 Korona. Egy millió

A nyeremények következőleg vannak beosztva.

Nyeremények.	
1 á	600 000
1 >	400 000
1 >	200 000
2 >	100 000
1 >	90 000
1 >	80 000
1 >	70 000
1 >	60 000
1 >	40 000
5 >	30 000
1 >	25 000
7 >	20 000
3 >	15 000
31 >	10 000
67 >	5 000
3 >	3 000
432 >	2 000
763 >	1 000
1238 >	500
90 >	300
47350	200, 170 130
	100, 80, 40 korona
50 000	nyer és 43 160 000 kor jutalom ért.
	melyek hat osztályban kisorsol- tatnak.

A 2-ik magy. kir. szab. osztályosorsjátékban

a sorsolási program szerint egy millió koronát, tehát hatalmas összegű középszt nyer a legnagyobb nyeremény a játékterv 9 §. szerint; fennőlvgyva ezen osztályosorsjáték nagyon előnyös nyerési esélyeket nyújt; és pedig

100.000 50.000
eredeti sorsjegy pénznyereményt.

A sorsjegyek felének nyernie kell. Az összes 50.000 nyeremény a mellette álló jegyzékben fel van sorolva és a kormány ellenőrzése mellett hat egymásután következő rövid időközben kisorsoltatik, midőn is a nyert összeg a szerencsés nyerőnek középsztben kifizetetik.

Eredeti sorsjegyeket következő eredeti áron adunk el:

Egész	eredeti sorsjegy	6 frt — kr.
Fél	"	3 " — "
Negyed	"	1 " 50 "
Nyolczad	"	0 " 75 "

Az összegnek postautalványon való vétele után azonnal megküldjük a rendes eredeti sorsjegyet az első huzásbani érvénynyel. Kívánatra utánvétellel is küldjük a sorsjegyeket.

Minden sorsjegyküldeményhez az eredeti huzási programot is megküldjük és minden huzás után vevőink azonnal megkapják az eredeti huzási lajstromot.

Gyakran ezreseket kockáztatnak merész vállalatokba, a midőn a kilátásba helyezett nyeremény nagyon kérdéses. Énnőlvgyva kockáztassunk egy sorsjegy vételével arányag oly csekély összeget, a mely által hirtelen nagy tőkét nyerhetünk.

Sorsjegykészletünk nagyon csekély és gyorsan elfogyhat, tehát ajánljuk, hogy a rendelmenyvel ne késünk és kérjük azokat, lehetőleg azonnal, azonban mindenestre

legkésőbb folyó évi április 25-ig hozzánk beküldeni.

Fehér Lajos és társa

a m. k. szab. osztályosorsjáték főelárusító.
BUDAPEST, Gizella-tér 5 sz.

